

Előfizetési ár:

Helyben, hához hordva
 Helyi ár 2 koron.
 Külföld 4 koron.
 Postán
 Helyi ár 2 k. 80 m.
 Külföld 4 k. 80 m.
 Egy évi ára 48 Mfl.

KECSKEMÉTI LAPOK

(KECSKEMÉTI FRISS UJSÁG)

FÜGGETLEN POLITIKAI NAPILAP

Megjelen minden nap,
 kedd és
 ünnepnapon nap kivételével.

 Szerkesztő és Kiadóiroda:
 Budai-nagy-úton 151. sz.
 (Juhász-ház),
 hova a lap szállítani és anyagát
 részletei vonatkozásában a
 dolgok intézendők.

 Telefon: 141. szám.

Szerkesztésért felelős: **Hollósy János** | Egy évi ára 2 Mfl. | Laptulajdonos: **a Nyomda-Részvénytársaság**

A delegációból.

Az igazaitól megfosztott magyar politika halálos merevségben van már hónapok óta. A néhai való becsületesség politikáinak csak a halotti maszkját öntözik. És a komoly vonásokra most egy nagyon rút és nagyon visszataszító mosoly lopott rá a magyar delegáció. Valami mókás, valami torz Pierrot-nevetés. Ugyan honnan vették hozzá a feneketlen könnyelműséget, hogy mikor az országot halálos fagyosság dermeszti meg, akkor ők mosolyogva komédiázni tudnak. Mert amit beszélnek az komédia és amit művelnek, az még nagyobb komédia.

Auffenberg pénzt követel. Van-e abban újság és van-e abban megítélés, ha egy hadügyminiszter pénzt követel? A hadügyminiszterek azért vannak. Olyan még nem volt ebben a szerencsétlenül összebaborított monarchiában, aki azt mondta volna, hogy Magyarország kímélni kell. Ez mindig a legutolsó szempont, ez Bécsben egyáltalán nem is szempont. Auffenberg ennél fogva katonaságúrsággal a tradícióhoz ragaszkodik, más szóval azt lehetne mondani, hogy a szerencsétlenül kiegyezésnek vaslovgóját a hadügyminiszter személyesíti meg.

És a delegáció mégis duzzog, kelletlenkedik, mert Auffenberg újabb százmilliókat követel a hadi költségekre. Miért duzzog a delegáció? Hát meglepte talán ez az újabb követelés? Nem tudta, hogy Bécsben örökkön örökké is úgy lesz, hogy egy milliónak egy másik millió a konvencija és százmilliónak másik száz? A munkapárti delegáció tudja ezt és ha megis haragot látat, hogy ez merő komédia, aminek az a tendenciája, hogy ez újabb kizsákmányolás ödiomát a hadügyminiszterre hártás át.

Hát ez nem járja. Nekünk Auffenberg se ingünk, se gallérunk, mi bizonyára nem lelkesedünk érte és a bünszerűsét bizony nem mejtjük. De ebben az esetben én a vádnak csak az a része ill-tű, amely a bűjtőgatónak jár ki igazságosan. De nem ő a tettes. Az ország ellen való bűnt azok követik el, akik a kért pénzt megadják. És ezt a munkapárti delegáció teszi.

Auffenbergtól egyébként is nem várhatunk kíméletet, még akkor sem, ha igazságosabb, belátóbb és takarékosabb volna. Mert ő elsősorban katona és az ő elhatározásait a kato-

nai érdek irányítja. Am a delegáció tagjai képviselők volnának és nekik nem szabadna mást nézni, csak a név érdekét. De nem nézik. Mert a munkapárt Auffenberget a nép fölött állónak tekinti és ha ez a lábával toppant, alázatosan megadja magát. Vagy talán nem is Auffenberg előtt, mert ekármilyen hatalmat is kompromitált a véletlen, vagy a politikai szükség ebbe a névbe, a neve mégis csak egy proviórikus érték és csak addig van súlya, amíg megtűrik, hogy a gonosz princípiumok ő legyen a mozgatója. Ha megújnak jön helyette más, de ezzel is az ő princípium: Magyarország sarcolni kell. Hát Auffenberg sarcolni akar. Az ő szerepe különben nem is más, mint az, hogy akaratja kell. A végrehajtás nem az ő feladata.

Ez a szomorú szerep a delegációra vár. Ha volna lelkiismeret, akkor visszavérné ezeket az auffenbergi támadásokat. De ekkor választania kellene lelkiismeret és hatalom között és inkább ezt választja. És hogy elegánsan hunyászkodhassék meg a bécsi hatalom előtt és annak a kegyeit is biztosíthassa magának, az ország zsebebe nyúl és annyi milliót markol ki belőle, amennyit csak lehet.

Hát ez a helyzet. Nem a hadügyminiszter veszi ki az ország zsebeiből a milliókat, hanem az a delegáció, amelyik a követelést megszavazza. A delegáció ennél fogva nevétséges színjátszást űz, mikor úgy tesz, mintha Auffenbergre haragudnék.

Miért haragszik a szegény hadügyminiszterre? És miért éppen most, mikor egy látszólagos opposzió a kettős monarchia külügyi viszonylataiban zavart okozhat? A munkapárti delegátusoknak még ahhoz sincs joguk, hogy a meglepettet jászák. Mert Auffenberg nem most állt elő ezzel a követeléssel. Már előbb is követelt. De akkor is komédiáztak, kötötték az ebet a karóhoz, hogy majd így, majd úgy, megmutatják ők annak az Auffenbergnek. Ezzel a rosszul rendezett kuruckodással a hitelvesztett politikájuknak akar-tangulatot csinálni. Később aztán még is csak a hadügyminiszter kezéhez bekeltek és most is azt fogják tenni. Az ő komédiájuknak mindig ez a finalja. Akár van pénz, akár nincs, ha milliókat követelnek, ők megszavazzák. Megszavazzák akár azt hirdeti Teleszky pénzügyminiszter, — mint ahogy Nagybecskerekben hirdette hogy az állam szénája rendben van, akár olyan a helyzet, mint most, hogy ro-

pod, reucsek alattunk a föld és rettentő megrendülések fenyegetik az országot.

Hát ne komédiázzanak Sokkal komolyabb most a helyzet, hogy sem ilyen pervers szórakozásoknak közönsége akadhatna. Ha muszáj a pénzt megadni, legyen bátorságuk nyíltan bevallani: azért szavazzák meg, mert muszáj. Ha nem muszáj, de nincs erkölcsi erejük a követelésnek ellenálni, legyen bátorságuk legalább lefelé, a nép felé és mondják meg vakmerően: velök Bécs diktál. De ne tegegyenek úgy, mintha kezebe kerültek volna, mintha Auffenberg orvult támadta volna meg őket. Ennek a katonának nincs is már erénye, mint a nyíltság és ő a delegációtól nem háta mögött támadta. Annnyira őszinte volt, hogy nyíltan azt is megmondta: amit az ország addig adott, az nem elég s ha megszorítja még egy pár száz millióval, az se lesz elegendő, mert 1915-ben a hadvezetőség bizony újabb követésekkel fog előállni.

Ime: az előre bejelentett lavina. Bécsben pedig azt várják, hogy a magyar nép fekdűjék engedelmesen a politikai örvény elé és várja meg szépen a lavinát, amig végvárnyire-sen eltemeti.

No, a magyar nép nem lesz ennyire engedelmes. Ha eddig nem látta, most láthatja, hogy azok, akik a munkapárt önkényéből a delegációban ülnek, nem akarják megállítani a lavinát. Hát majd megállítja a maga erejéből.

A politikai helyzet. Az új delegáció.

Ma delután közös miniszteri értekezlet tartottak Bécsben és ezen az értekezleten tárgyaltak afelől, hogy november első hetében ismét delegációs üléseket tartsnak. Ezt a delegációt Budapestre hívják össze és azt mondják, hogy a megnyitására Budapestre jön a király és trónbeszédet mond. Számtalan fogadatlakokra és udvari ünnepélyekre is. Számtalan arra, hogy a királyi ítőzése alkalmával a diplomáciainak is Budapestet kell töltenie néhány napot és talán itt szövődnek a háború további tervei.

Csakhogy az még nem bizonyos. Még az sem bizonyos, hogy a király csakugyan eljön Budapestre.

A háború eseményei. Törökország végkép szakított a balkáni államokkal s a maga megkövetését követel tőlük. A törökök és montenegrók közt újabb véres csaták voltak. Míg a montenegrók elfoglalták Hum erődt: és Bernát, a törökök szócserán egy nyolcezer főnyi montenegró csapatot. A nagy hatalmak részéről teit egyhangzó nyilatkozatok szerint európai háborútól egyelőre nem kell tartani.

Tisztelettel tudatom igen tisztelt megrendelőm és a nagyérdemű közönséggel, hogy üzletemet a Közgazdasági Bank épületébe helyeztem át, ahol általában dus raklart tartok mindennemű karpitozatú bútorokból, vas- és rézbútorok nagy választékban. Szives pártfogást kérve, maradok kiváló tisztelettel:

Ségner Lipót.

A méhészet köréből.

Anyja nélkül fenn nem tarthatja magát a méhészlád is a rablók vagy viasz molylek zsákmányánál nem is oszlik, azért el kell pusztulnia, mert nincs ami a pontja elvezető munkáját pótolja. Jól tudják ezt a méhek, ezért, ha valamiképp elvesztett az anyjuk, roppant késégybeszállja meg az egész családot. A méhek nemcsak a kas belsejében, hanem kívül is nyugtathatják a közönséget, keresvén mindenütt anyjukat. Az anyátlan család aztán munkakedvét is elveszti, nem különben bátorságát, erélyét; és ezért tudnak rajta a rablók, a molylek könnyen erőt venni. Különbözőben ha a méhek meggyőződnek arról, hogy csakugyan elpusztult az anyjuk, hát csakhamar felhagyunk a haszonnal kesergéssel s hozzáállnak az új anyja megszerzéséhez, ami könnyen is megy olyan időskorban, mikor a kasban peték, illetőleg három napnál nem idősebb kukaecok vannak. Egy vagy több ilyenek megtájtják a bölcsőjét, bőven ellátják különösen finom eddellet s így a kukaecból, melyből különben dolgozó méh lett volna, most már anyja fog tájódni.

Ámde mikor ilyen kukaec nincs, nem képesek új anyát nevelni. Ilyenkor aztán az történik, hogy egyik másik közönséges dolgozó felolja magát anyának s elkezd derére borulni petéit, petéiből azonban mindig csak herék fognak kelni. Az ilyen petező dolgozó alányának nevezik. Ahol tehát feltűnően sok herét veszünk észre, a koléssal feltérlepkedik pedig nem sima, hanem pupos felületűek, ott ilyenféle baj van.

Az alányás kast nem szabad megtrúni méhészládban, hogy rablásra ne adjunk alkalmat, de különben ugyis elpusztul utóbba az magától. Az ilyen kaptart vigyázzunk a jó távozásra a méhestől, ott szedjük ki a lépeket és seperjük le róla mindent. Ahol az így kizavart méhek vissza fogják szállani régi helyükre, s mivel saját kaptárukat nem találják, bekéreznek szomszédos családokhoz. Ezek mivel látják, hogy nem rablókval van doluk, rendszerint befogadják a hontalanokat, az alányát pedig felismerve, leszerzik.

Az anyátlanok lett nép másképp is segít magán; nevezetesen mindenestől bekérezdik s átköltözik valamelyik anyás szomszédjához. Erdős példa erre a sok közül az, amelyet egy magyar méhészt figyelt meg: ennek a méhészládban két kas méhe állott egyszerre egymás közelében s az egyik kas anyja elpusztult. A tanult méhészt mindjárt észrevette ezt, s közel a méhekhez leülvén, éppen azon gondolkodott, hogy miképpen anyásítsa meg az árva családot, midőn egyszerre csak látja, hogy az árva kasból kiindul 5-6 méh és szárnyesekkákat rezgetve, szép csendesen a szomszéd anyáskas felé indulnak. Ideérve, a kas szájánál levő örök tüstént elébük álltak. Ámde láva, hogy ezek békés szándékkal, könnyőrogozó jöttek, beeresztették őket a kasba. Ott időztek pár percig s akkor lime megint előkerül-

tek, csak hogy már most vagy tizenkét ottani méh társaságában s így együtt indultak az árva kas felé. Ott az örök megint kirohantak, de tüstént bebocsájtották a társaságot. Kis idő múlva ismét visszaindult az a küldöttség, de most már vagy ötvenre szaporodva mentek az anyás családoz, ahol az örök most már jóformán rájuk sem hederítettek.

Mi lesz ebből? — csodálkozott a méhészt.

Hát megtudta mindjárt. Pár perc múlva ugyanis elkezdte az anyás kas méhei tömegesen kifelé tédelni s mintegy három ujnyi szélességű sorba rendeződve, barátságos szárnyrezgetéssel ukiindultak az árva kaptár felé, oda akadálytalanul bevonultak, teleszédtek megoktat mézel s így mentek megint vissza saját kasukba; de nem csak ők maugak, hanem az árva kas méhei is velük együtt buzgón hordták át a mézet. Csakhamar kész, méhekéből álló szelcs szalagot lehetett látni egymás mellett: az egyik úresen jött az anyás kasból, a másik duzzadó vassal oda igyekezett. Szóval így pár óra alatt az árva kas mézét az utolsó cseppig áthordták az anyásba s átköltöztek maguk a méh-k is valamennyien. Az árva kas igazán árva és üres maradt.

Ez az eset is mutatja, hogy a méhek valamiképp tudnak egymással értekezni. Az az első 5-6 méh valóságos követ volt, a kik ilyesformát adhattak tudniára az anyás kas méheinek: szomszédok, nincs anyánk, de mézünk van, fogadjatok magatokhoz bennünket s akkor a mézet közösen erővel áthordjuk! Erre aztán azért mehetett az árva kasba s 10-12 méh, hogy megbecsülje a méz-készletet s megállás, hogy vajjon érdemes lesz-e a szomszédot vagyonát átfogadni s mivel a szemle kedvezően ütött ki, hat csakugyan meg is történt közös erővel az áthurokolás. Csodálatos dolog ez, ámde mennyi ehhez hasonló bálmatlos jelenséget tapasztalunk a méhek életében.

A gazdasági üzem köréből.

Régebbi rendszerű cséplőgépekhez, vagy olyanokhoz, melyek nem tisztítanak elég jól, a rosta szállítható tisztítókésszel lehet használni.

A négykerékű szállítóállványokra egy rosta, egy gabona felhordó és egy szákolókészülék van felszerelve. A gabona felhordó tehát nincs, mint hasonló készületeknél, a cséplőgép szerelvé, ami a felállításnál és szállításnál nagy nehézségeket okozna, hanem az egész tisztító-készülék a gabona felhordóval együtt egy állványon van, könnyen továbbítható és minden különböző szerelési munkálat nélkül használható kész.

A készületek a gőzmozgony és cséplőgép között állítható fel és a gabona a cséplőgépből nem jut a szákolóba, hanem a gabona felhordó garatjába hull, amely azt a rostába viszi.

A rostából a gabona a szákolókészülékbe jut. Ezen éppen olyan szákológépeknek vannak, mint a cséplőgép. Elég magas ez ahhoz, hogy a szákok a tisztított gabona feladására könnyen ráakaszthatók legyenek.

A gabona felhordó oly nagy és széles serlegekkel bír és ugyanazon fordulatszámmal dolgozik, mint egy nagy cséplő-

gép felhordója, tehát a cséplőgépből jövő egész gabonát mindig megmozdítja.

A rostának rendkívül nagy szűfalelőjele van, melyek lehetővé teszik a jelletlen mennyiségű gabonát. Ez egy teljesen rendez rosta és akként van a szállítószalagra szerelve, hogy arról könnyen levető, s azután a cséplés befejeztével a csűrben, a padlón stb. mint bármely más rosta használható lesz.

A magházja a cséplőgépről történik és pedig leginkább az ártakolással szemléről, melyre egy szikreték szerelnek fel.

A gabona tisztítása a készületek kifogásatlan és még a legkényesebb igényeket is kielégíti.

A tisztító-készületek elhelyezése a szállítóállványon ugyanolyan, min a szállítórostánál.

A rosták könnyűek, mindazonáltal igen erős szerkezetűek, e mellett sokat végeznek és sokoldalú alkalmazhatóságukban oly sok elnyújtatnak, amennyit egy más gépnél alig találunk.

A búzát, rozst, árpat, zabot, lőherét, repét, kölest, kukoricát, babot, búzát, lenmagot, leneczet, borsót, mákot stb. tisztítják és gépek és osztályoznak azon kívül, hogy a számagyaktat, fűmagot, iringet, vadzabot stb. kifogásatlanul kiválasztják.

A gabonának a polyvából és törekből való kirostálására az ilyen rosták ki valóan alkalmasak.

A szelők nagy és cseleltáram ereje szükség szerint szabályozható. A rostafelületek is rendkívül nagyok. A fogaskerekek fedve vannak úgy, hogy baleset ki van zárva.

A gabona beöltése a garatból továbbra szabályozható.

A rázó meghajtása forgatvány tengely és hájtórudak segítségével történik. Minden rosta kézi fogantyúval van ellátva, a melyekkel könnyen hordható.

Üszögös magvak kijátsztatására is ezen rosták kiválóan alkalmasak. Az üszögösítést doszka és a szelétáram megfelelő beállításával az üszögös magvak teljesen kiválasztathatók, éppen így eltávolítható a fűmag is.

A táplálkozás problémája.

Hu éhes az ember, nagyon egyszerűnek véli a megoldást. Jól kell lakni, punkum. Az éhezésen túl nincs problema. Az orvosok azt mondják, ez nem megalás, főleg nem azok szempontjából, akiknek volna mit enni, mert a jóllakásnál is fontosabb a táplálkozás. Vannak emberek, akik rozgásig esznek és mégsem táplálkoznak. Ez azért van, mert azok az emberek enni ugyan esznek, de nem jól és nem okosan. Jól és okosan enni az egy külön tudomány. Hogy ez mielőtt áll, arról tartott legnagy tanácsosok előadást dr. Karl Schwarz egyetemi magtánprof. a bécsi U-ánban, a menzasszonyok számára nyitott háttérstári kurzuson.

Előadásának kezdetén a matéria törvényeit ismertetve a kiűző dőny. Az állati organizmus csupán a növény segítségével képes életben maradni. A növény felhalmozott energiát az állati organizmusban felszabadul és a hő, meg a mozgás energiájává változik át.

A táplálkozás tudományára több fejtegetre osztható. Az egyik a táplálkozás anyagát tárgyalja, mindennek előtt ezt kell ismereni. A táplálkozás anyagai között igen nagy fontossága van a víznak. Az emberi test hatvanhárom százaléka erejéig vízből áll. Ha a szirszövetekből és oszontokból eltekinünk, akkor a test víz tartalmának sulvát hatvan és nyolcvan százaléka tehetjük. Az emberi test roppant sok vizet fogyaszt, szüksége van az

Jótálló

és kezes nélkül egyszerű kötelezvényre, kisebb-nagyobb
részletekben, nagyobb összeg elhelyezésére van megbízásom, melyet I. II. és III. ik helyen leendő bekezelés mellett folyósítok, ugyanintén 4 korona 70 fillértől 6 koronás százkétféle kamat mellett, melyvel a tőke is letelik, folyósítástok készenlétek. A felvilágosítás díjtalan. D a 7-9 j. d. u. 1-3 j. Kovács Ferenc a nagyvárasi utcai Bencsik féle péküzlet mellett, Kőcsény utca 2. sz. Blau borkészítőkdel egy udvarban. **Áz állatok dögvérez elleni biztosítása is ugyanott eszközölhető.**

NAPI HIREK.

Szerkesztőség és kiadói hivatal telefon száma: 1.473.

Munka: 1912. év, október hó 18., Péntek.
Hón. ksz.: Lukács ev. Protestans; Lukács Górgorcsok: 1912 év október 5. Karolina v. iraslatok: 5073. év Markus 7. — Napkölte 6 óra 24 perc. — Napnyugt 5 óra 08 perc. — Napkölte 10 óra 42 perc. — Holokész 2 óra 33 perc, délután. — Holnyugt 10 óra 42. perc éjjel. — Elő négyed 18 óra 3 óra 6 perc éjjel.

Jóhíjara: A központi meteorológiai intézetnek, Kecskemétre érkezett jelentése szerint a következő idő várható: Hévíz, keleten eldöve csapadék

— **Távbeszélő szolgálat reggel 7 óráttól kezdve.** A magyar kir. posta- és távírdai igazgatóság ma értesítette Kecskemét városát, hogy a kereskedelmiügyi miniszter f. évi szeptember 13-án kelt rendeletével a kecskeméti posta- és távírdahivatalnál 1911. évi november hó 1-től 1912. év március hó 31 g kísérletképen berendezett, reggeli 7 órakor kezdődő távírda és távbeszélő szolgálatnak állandósítását elrendelte.

— **Jóváhagyott alapszabályok** a Kecskeméti Felsőszentkirályi Kátholikus Kórházszabályait a belügyminiszter — ma érkezett leiratával — jóváhagyta.

— **A költségvetés tárgyalása.** A pénzügyi bizottság hetfőn délelőtt 9 órakor a városháza bizottsági termében megkezdte a jövő évi költségvetés tárgyalását. Hétfőtől kezdve naponta délelőtt és délután ülést tart a pénzügyi bizottság.

— **Halott aszony a metémben.** Nagy-kőrösi írjak, hogy Fokai Erzsébet javítatlanul alkoholistára agg koldusnő, aki az összekoldult fillérekre szeszre, nyomoru életének utolsó vigaszára költötte és nap nap után rézegezen róta az utcskát, a mult napokban utólrte végezte. Keddén reggel halva lettek egy sira bouiva a ref. metémben, melléte 3 évig volt: egyik un. másik pálnka illatu, harmadik valami mérges folsádeket sejtető. A r kuth hullaház-hoz vitték s a megjellett honclás szeszmérgezést állapított meg.

— **Footballmérkőzés** Vasárnap délután 3 órakor a székéti pályán a K S C bajnoki mérkőzést játszik a Monori Sport Egyesülettel.

— **Adomány.** Schiff Ruzsó 4 koronát adományozott a rabes. élyűs Egyesületnek, melyert az uton is halás köszönetét fejezi ki az önlőszég.

— **A magyar gyújtópar tőmőritése** ügyében a tárgyalások serényen haladnak előre. Megírjuk, hogy a gyárak főelőbölésére albizottságot küldtek ki. Most a Honi par értesítése szerint ezt az albizottságot további felhatalmazással látták el és elhárították, hogy egy józással engedjék ki, akiknek feladástá tettek az egyes gyárakkal való további tárgyalás megindítását, az eladásra vonatkozó opelés levelek megszerzését és végre hatások rába utáltak az in-ézményi finanszírozásuk kérdését. Panaszkodhatunk mindenki, hogy a legjobb célra sem lehet kapni pont, mint ebből a híradásból látszik, arra most is van elég, hogy a fogyságot meggarolósására szervezetelt teremtsék. Új értek előállításra, a közvélemények gyrapítására: s' p' d' n és kereszülvételben szándék, finanszírozásra alkalmasítan. De olyan kártelölőkés, amelynek a többérmeléstől től ki csajján, csak a több jódelmet a régi vagy esetleg megkisebített produkció alapján, erre van pénz most is, amikor az egy sz közzadását élet a pénzsűkötéti stajli. Hogy a termelés korlátozását a magyar állam hatalon keresztülvisi e azaz, hogy új alapú engedelmét nem ad, kapusi magánérdekük javára: valószínűlennék tartjuk.

Óriási nagy SZÖNYEGRAKTÁR!

Legjobb gyártmányok u. m.: torontáli, nagybecskereki, mafferdorfi, brüsseli minden minőségben :: és nagyságban :: **mélyen leszállított árban** lesznek eladva

Vitéz Gusztáv

posztó, vászon, fehérnemű és divatúru nagykereskedésében, Kéttemplom-köz.

— **Árverés a zálogházban.** A városi zálogházban azokat a tárgyakat, amelyeket f. évi január 1-től február 16-án adtak zálogba és október 27-ig nem rendezték, október 30-án reggel 8 órakor elárverezik.

• **Fillérestély.** A kecskeméti szervezett munkások október 20-án, vasárnap az Iparos Otthon helyiségében tartják fillérestélyüket. Kezdet 8 órakor. Belfűs díj 60 fillér. Rendezőség

— **Talált csúsz** Szenci János köz husár egy sára szárazos oru esiköt vzetett ba a rendőrségre és előadt, hogy a esiköt felvé 16 óra a kőbushusár lakatava mellett fogta lezartt tulajdonosa a esiköt a rendőrségre átvetheti.

— **Cavargás** Kis Lajos gyári munkást a Szabadkák téren igazolásra szöli totta fel a rendőrségem. Miután igazolni nem tudta magát, és se látsák, se fog látkozása nincs előállították.

Angyalgyógyi kérelem

— 1912. okt. 17. — Szalotások. Pánera Rozália rk., Tó h Mihály rk., Apó Ferenc rk., Kulcsár István rk., Bartha József ref.

Házilószók N. m. t. Lona r. 9 éves, özv. Kósa József Adorján Teréz rk. 62 óra. Székér J. sz. rk. 5 éves, Faragó Magdolna rk. 1 hónapos **Házilószók költöttek** Ludányi János ref. és Gul Magdolna rk

Dr. Gráber József

gyógyász **irodáját** Vásárló nagy-utca 221 sz. a. (Rómer bádgos házában) **megnyitotta.** Telefon: 271.

Szerencsétlenség a gyufagyárban.

— **Felrobott massa.** — Folyó hó 14-én a gyufagyárból je lentették a rendőrségnek, hogy a gyufarúd gép keverőesél a massa felrobott és az ott dolgozó 2 munkás megsebesült. A szere csőtlenység a következőképen történt.

Folyó hó 14-én délután hat és fél órakor Holló-Sáand gyári munkás Rá közi ut 12—14 szám és Schöbért Ferenc gyári munkás, Kiszeti utca 2 szám alatti lakosok a gyufagyár gépét a mártást végezték a egyszerű, még iddiki ki nem derített okból, a massa felrobott. A robbanás következtében Holló-Sáand és Schöbért Ferenc az arcukon és kezükön égési sebeket szenvedtek. Holló és Schöbért értesítésnek gyógyulása legalább 15 napot vesz igénybe. A lakosok Apójak. A rendőrség a vizsgálatot megindította, hogy kit terhel a felelőség

uznyszavazott oldó folyadékra, hogy a táplálékot feloldhassa: továbbá a cserképő dűshoz is vízre van szűköség; az az opji, gyonormedvet kell termelnie és hivatali hatalom anyagokat az organizmusból ki mosnia és mind-úhaz víz szűköséle ki mosnia. A szűköség viszonyosításhoz szomoros, nem csak folyadékok után jutnak, hanem tömör anyagok által is, mert ilyen anyagok is van víztartalom. Aetől ilyen anyagok és szénhidrátok az elégséi folyva mátt során szintén vizet és szénvevva válnak át.

Nagyon sok vizet fogyaszt el a testi szervezet. Négy öt órára munka alatt 60 literből három öt kilogramm vizet veszünk el. Az organizmusnak azonban meg van az a képessége, hogy a víztartalmát szabályozhassa. Egyaránt tud védekezni a vízhiány és a vízöbőség ellen. A vízhiányra a szomjúság figyelmezteti, a bőség a fölösleges mennyiség kiválasztásával szünteti meg. A szervezetnek a szabályozó képessége dacára is a bőséghez vízfórtel nagy károkat okozhat. A vizet ugyan a vörén keresztül osztja a szervezet, ami által fokozott intenzitásra kényszeríti a szív-érrendszt és a vesék munkáját is fokozza. Tulságos sok folyadékot tehát nem szabad a testnek adni.

Fontos szerepe van a táplálkozásban a különböző savaknak is, különösen a nátriumnak, magnézium és kalcium savaknak. Ezek a savak a különböző ételek útján kerülnek a szervezetbe, konyhasó azonban kevés van a táplálkozás alkalmán anyagokban és mert ezt a sót nem nélkülözhetjük, azért azt a szükséges mennyiségben külön kell a testbe vezetni. Vannak ugyan népek, amelyek a konyhasót nem ismerik, de ezek csak nem kizarólag hussal élnek és a konyhasót ezért nélkülözhetik. Akik növényi élelkek is táplálkoznak, nem nélkülözhetik a konyhasót, mert a növényételek megemésztésével a vör konyhasótartalma erősen mecsökken.

A csontképződést leginkább a mésző segíti elő. A csontokból az anyajeleit kapja a mész savat; nagyobb gyermekeknek is kell olyan táplálékot nyújtani, amely mészsavat tartalmaz, főleg: tojást, tehén tejét, a gyümölcsfélék közül fűsét és szilvát. Husban, zabban és rozsban kevés a mész, az ezekkel való táplálkozással tehát a gyermek-nél meglőzni kell.

Igen tenyúságos is ismertette Schwarz 'ndar a különböző ételek tápláló értékét is. A hús-ételek nem táplál, de betegeknek mégis ajánlható, mert a szívet és emésztő szerveket fokozottabban működésre igéztja. Nagyon tápláló a sajt, amely hús-har minc százelek fehérvért tartalmaz. Erdőkés, hogy a tojás fehérnyaraluma csak tízelek százelek.

A növényfélékben sok a szénhidrát, de kevés a fehérnyaraluma. Öt kilogramm burgonyát kellene megennünk, vagy tízeleköt kilogramm parszit, hogy a szükséges fehérnyarmennyiséget a szervezethez vezethessük.

A kiadó tudós az alkoholizálásban komoly óvatosságra inti az embereket. Méréseket mennyiségben nem ártalmas az alkohol, de aki vizgálatulól él vele, annak a szervezetét előbb utóbb elpusztítja.

A kormány és a közei takarékpénztár Az utolsó évbén számos községi kérvényozte a belügyi kormánytól, hogy közei takarékpénztárak létesítését engedélyezze. A belügyi miniszterium azonban minden egyes esetben elutasította a kérelmet, még pedig azért, mert a közei takarékpénztárak felállítását és szervezetét egyenesen akarja szabályozni. A közei takarékpénztárak felállításáról és szervezetéről szóló törvényjavaslat a belügyi miniszteriumban már teljesen el is készült s mielőtt a parlamenti viszonyok megengedik, a képviselőháznak betherjesztik. Meg, hogy a törvényhozás a javaslatot nem foglalkozott és az törvény-érre nem emeltek, a benyújtott kérvények függében maradnak.

